

SETMANARI HUMORÍSTICH, POPULAR Y CATALÁ DE BONA MENA
 DESLLIGAT DE TOT PARTIT POLÍTICH
 SORTIRÁ CADA DIVENDRES

Se trobará en tots los kioscos de la Rambla y demás llocs de venda de periódichs

Encàrrechs y correspondencia: Carrer de Barbará, n.º 16 bis, entressol porta 1.ª

Número solt, 5 céntims. - Suscripció per un any, 3 pessetas.

SUMARI: Text: De tot arren.—Un esquilat, (poesía) per Guix-sona.—Moscas d' ase.—Silueta.—Esperança, (poesía) per Corripas y Aglans.—No n' hi ha d' altre, per Emili Vilanova (acabament).—No seguiu lo me exemple, (poesía) per Angel Serroni (a) Tevoll. |.—Lo cotxer dels morts, per Antoni Caseta y Vidal (acabament).—A la vora del foch.—Trenca-closcas.—Correspondencia.

MATRIMONI CIVIL

Lo pare de tota aquesta cria comensa á amohinar-se perque veu que l' últim fill en fá de verdes y de madures.

DE TOT ARRÉU

A setmana passada fou de molta tristesa per Barcelona; en tots els llocs se parlava ab gran sentiment de las desgracias causadas per la infernal bomba del día 7; la gent s'enterrava del curs de las operaciones fetas á los ferits ó de llur estat ab l'interés que es pregunta per la salut del amich y del germá. Nostres primeras autoritats han mostrat un zel y una caritat cristiana molt edificant, visitant los malalts en l'Hospital, dispensaris y en las casas particulars, socorrent y anant á consolar á las familias. Hem vist al nostre digníssim capitá-general compte de Casp vestit ab l'uniforme dins d'una botigueta del carrer de la Dagueria, ahont entrá per preguntar per lo cap de casa, home de 32 anys casat y ab 4 criaturas, qui va esser gravíssimament ferit. Los pobres fillets del desgraciat se miravan ab sorpresa tal visitant, y ell ab paraulas amorosas y acariciantlos, los aconsolava. Al sortir de la botiga va esser saludat ab gran afecte per tothom y especialment per un grupo de treballadors qui estavan al portal d'una taberna. Barcelona en mitja desgracia, te la sort de tenir en aquestos moments unas autoritats digníssimas que sabran mostrarse dignes de la confiança que tota Barcelona te en ellas posada.

L'enterro de las primeras víctimas fou una manifestació de dol imponent, sols comparable á la tan semblant de quan l'atentat del Liceo. Los fanals y balcones de societats cobert de negre, totas las botigas tancadas, y lo poble de Barcelona acompanyant ó mirant silenciós la trista comitiva.

Deu dongui la eterna gloria á l'ànima de aquestos desgraciats víctimas dels criminals atentats anarquistas.

Al ultim hem arribat á saber perquè á Barcelona hi ha mes anarquisme que en cap altre part. No perquè sigui mes numerosa, molt mes ho es París, Lóndres, Viena y altres, ni perquè sigui mes corruptuda, molt li falta per semblarse á Berlín, Napol y demés centres de gran corrupció; ni tampoch podem dir que aquí la miseria siga superior á la de molts llocs d'Italia d'hont la gent ne fuig per no morir-se de fam.

La causa está en lo centralisme que beneficia una capital, en perjudici de las demás; que favoreix ab mil ventatjas á un poble, mentres te als altres aborrits. Lo centralisme, causa de la major part de mals que pesan sobre Espanya, es també lo qui ha fet facil la propagació del anarquisme en nostra ciutat, y l'ha convertit en refugi dels anarquistas estrangers.

Un diari, lo mes antich de Barcelona, ho ha demostrat ab datos certs que han produhit molta sensació en tots nostres conciutadans.

Madrid te abandonada á Barcelona en la qüestió de vigilancia pública (com en molts altres).

A Barcelona tenim 169 agents de policia y Madrid, menos necessitada que nosaltres de vigilancia, 'n te 1500. Del presupost de seguritat y vigilancia pera tot Espanya, Madrid se 'n queda mes de la meytat.

Axó fet per un particular tindria un nom molt fort que no volem estampar.

En cada un dels cuartillos de policia de París hi haurá dintre de poch, una bicicleta, que utilitzaran los agents quan siga convenient anar de pressa á un lloch apartat. Després segurament que manaran que 'n tingan tots los bomberos pera correr ab ella al lloch hont hi hagi un incendi.

Y d'aquí uns quants anys veuran com los homes per contes de caminar ab sas solas camas, aniran ab dugas rodas que casi formaran part de la persona.

Lo Sant Pare Lleó XIII mogut per son gran amor á Italia y á tots sos fills, ha dirigit una epistola al Negus de Abisinia, demanantli ab paraulas paternals la restitució dels presoners italians que s'trovan presos á l'Etiopia. Dos diputats radicals en las cámbres italianas y lo mateix president del Concell de ministres, marqués de Rudini, han alabat, ab grans elogis, al gran Lleó XIII, que ab tanta prudencia governa l'Esglesia.

A París han sigut condemnats á cinq días de presó, tres joves per haber cridat en una manifestació: Abaix los juheus!

Aquesta es la llibertat que es disfruta á França.

UN ESQUILAT

Al meu poble hi ha un subjecte un subjecte singular, que per malament que 'l pinte lo sabrán endevinar.

Es un jove que ya compta los seus trenta y pico d'anys que tothom te per un sabi y per un home formal, gasta rumbo á temporadas, ab vestits molt elegants, te una parla qu' enamora pels seus termes retumbants, sab molt quèntos y rondalles de monjas y capellans; ¡sab cantar mes peteneras y sarzueles! nòy ¡si 'n sab! sab fe 'l solo, la manilla, molt lo tuti americana, lo canet, ruch y tresillo, y fins talla 'l bacallá; sab aná á la bicicleta y montar molt be á caball, sab també jugá á la esgrima ab tantes armes com hi há, sab... sab... sab... ell tantes coses, que un no les sab recordar, per axó qu' ell ne sab tantes te lo cárrech d' *enlustrar* á la gent adelantada ab discursos carcamals inspirats ab *La Campana* ó bé en les *Dominicals* ab cinch centims de república y cinch mes de llibertat. A veure, barretinayres, si acás l' endevinarán, ¡ah! callin que 'm descuydava de donalshi un bon detall y es que vá guanyá 'l primer premi d' u i certamen burrical puig entre 'ls brams de mil ases ell va fer lo mes gros bram.

GUIX-SONA.

MOSCAS D' ASE

La Campana de Gracia quan parla ab serietat sembla que desvariegi. Te verdaderament 'l dó del desacert. Agafin los seus articles magistrals, escrits arrugant lo front, mirant estonas llargas al sostre y pensantsi molt, y 'ls semblará veure un parlament de tonto-presumit, que ha sentit á dir moltes coses, n' ha llegit moltes, però se n' ha quedat pocas.

En son últim número porta un article que anomena ab moltes pretencions «*L' últim remey*».

Val totas las pasetas; ell nos mostra lo que pensa *La Campana*, ó millor lo que no pensa; l' olla de cols que hi ha en los caps dels seus redactors.

En aquest article tracta de donarnos nada menos que un remey senzill y barato pera curar l' anarquisme y fer desapareixer del mon tots los seus adeptes. ¡Quinas metzinas tan recorgoladas que deuen esser! pensa, an Vs.; res d' axó. Lo remey está al alcans de tothom.

«¿Quin es aquest remey?... ¡N' hi ha tants...»

Tothom te 'l seu; pero tots han sigut probats y tots han alcansat lo mateix desgraciat éxit.

L' únich qu' encara está per ensajar, diguin lo que vulguin los que no l' aceptan tal vegada perque creuhen massa en la seva eficacia y preveuen las consecuencias desagradables que per ells tindria; l' únich qu' está per ensajar es lo remey *soberá, lo remey per exelencia: la instrucció*.

Aixís ho diu *La Campana*.

Y.... efectivament. Pallás era instruit y se 'l veyá moltes vegadas en la biblioteca del Ateneo de Sans, y Vaillant era home que conexia lo mon de las lletras com també en Casserio y un dels principals anarquistas del mon, y anarquista d' acció, en Paul Reclus home científich, gran geograf, autor d' un atlas molt estimat y ex-catedrático de geografia en una de las universitats belgas.

Perqué suposem que, quan diu instrucció, no vol dir pas instrucció religiosa, aixó es, *educació*, ja que allavors vindria ab nosaltres, sino layca tal com la defensa dit setmanari. Se necessita barra per dir que l' instrucció layca curará l' anarquisme quan precisament los anarquistas sempre resultan gent que saben llegir y escriure y fan diaris, revistas y llibres, per quins medis principalment propagan sas subversivas ideas.

Al senyalar *la Campana* la causa dels mals de la nostra societat, com lo burro de la faulta, ho encerta, diu:

»No hi ha més que un desitj: gosar.

No hi ha sinó un afany: divertir-se.

Los de dalt, los de baix, los de la dreta, los de l' esquerra; tots han sigut alcansats per la mateixa malura.»

Ja veu, donchs, com lo que falta son lligams

per las passions, y no forcir d' ideas los cervells. L' instrucció apagará aquestos desitjos de gosar y farà minvar los afanys de divertir-se? Ca, dona, ca. Axó podria semblar cert si no 's trovessin á cada pas homes molt instruits y hasta sabis en certams carregats de vicis, buscant ab ardor bestial la satisfacció dels seus desitjos. Quan llarga seria la llista si anessim anomenant los que aquí á Barcelona, tenint gran instrucció, tot lo día van rera de l' ignoscencia per corromprela, essent los parroquians mes assiduos de las casas *non sanctas*, de balls, garitos, etc., etc.

Es llástima que *la Campana* no hagi pogut donarnos altre remey, puig que axó obligará á la societat á buscar un altre curandera. Avans, 20 anys enrera ja 'ns n' haguera donat un altre; la llibertat. Lo *cura-lo todo* que havia de fernos felissos pera sempre. Ara ja ni gosan anomenarla. Pobre llibertat. L' anarquisme es la seva quiebra. Fins los que avans tot lo día la tenian á la boca, ara demanan que 's privi la propaganda anarquista, que 's tanquin los cassinos, es á dir, que 's mati la llibertat absoluta que ells demanavan pera totas las ideas.

Trobantse atrapatats s' agafan ab l' instrucció, que 's una paraula que sona bonich y fa efecte.

SILUETA

Es axís com unas camas y una carbassa vinera al demunt, mirat per devant.

Lo cap pot lograse reproduhir per medi d' una altre carbassa. Se li fan quatre forats: un pel nas, un per la boca y altres pels ulls; en lo forat de la boca s' hi posan unas quantas llavors, y á sota al lloch de la barba hi penjan las tripas de la carbassa. De perfil es mes difícil de descriure y per axó 'l dibuxem.

Per dintre... també poden figurarsel com una carbassa vinera, després de servir molts anys... sino que 'l vi que hi tiran no torna á sortir en forma de ví, sino en forma de verí.

Hi ha un rich ó un poderós despitat, donchs lo lloga, y ell vinga á llensar cuets com lo drach de Vilafranca... axó sí com un drach figurat, com una bestia de cartó.

Temps enrera sortia *cargado de plomo* embolicat en un paper, en un pape-rot... ¿quinas en deya aquell pape-rot?... aquí estava el quit en lo que deya, aquí estava 'l *busilis*. Després queya com una bomba plena de... lo que pagaba un cert cacich.

Ara las empren contra tot ab *La Publicitat*, que pot donarhi, fent molta broma, sustituhint la que avans feya en Castelar.

Pero ell ho diu: *manos blancas no ofenden*, y

tampoch ofenen bocas de carbassa avinada y cervells fetas ab arrop.

Las que ell ha dit... y las que ha rebut.

Las primeras res pot contarlas per lo que ha dit y perque brams d' ase no pujan al cel.

Las altres tenan per mida una esquena ample, dura y ya mosella.

Ell vinga á dir y 'ls altres vinga á pegar.

Axó per axó no ho contin, perque ell es valent guerrero y caballero, y castellá y pendenciero.

Y á donde quiera que fui la razón atropellé.

ESPERANÇA

La font que llicant s' escorra entre l' hervey que s' inclina, no brolla avuy crestallina y son pas, humit s' esborra.

Sech fullam, ab lo vent corra l' aucell, lluny, lluny s' encamina; llensa l' ona gegantina despullas damunt la sorra.

Adeu, flors y melodias, aubadas y nits serenas, somnis d' amor y alegrias; ni 'ns dona 'l sol, llum apenas; mes... já tornaran los dias que fondrán las nostras penas!

CORRIPIAS Y AGLANS.

NO N' HI HA D' ALTRE

(per en EMILI VILANOVA)

VI

é: ara ja 'ls hi he explicat la passada: tan se val, ja que hi estém posats, que 'ls conti la professó.

Las botigas están fa dias emblanquinadas de nou; tot daltabaix del carrer, plé de palmatorias ab ciris de mitja lliura, y uns flocs de papers retallats tant primorosos que de lluny fa

goig. La Tomasa 's groixa allí dalt, y cada pich que volta llansa aquella nota plena, armoniosa, bronzenta que se sent de cap á cap de ciutat y que 'ls Barcelonins la coneixeriam—més que vagi á dir un disbarat—encara que 'ns la barrejessen entre deu mil y toquessen totes á l' hora.

Nanch... Nanch... senten? Y está clar que la coneixeriam. Si aquest só no 'l té altra campana feta, ni las que pugan fer. Ja dich qu' estariam ben freschs los de Barcelona si cap altra nació tingué nna riquesa de campana com la nostra; ja fora més retratada que cap cara de rey y s' en parlaria com d' en Xarau.

Fassassen comte que la Tomasa encara va tocant. Primer que tots los altres, lo carrer nostre ja está escombrat; los banchs devant de las portas; los ciris á punt y nosaltres los vehins, fregantnos las mans de satisfacció, esperant amunt y avall de casa nostra que vingan las amistats, coneixensas y parroquians á veurer la professó.

Passan atrafegats alguns músichs ab lo instrument sota 'l bras, y ab los pantalons blanchs. Ja tenim aquí la dona de la ginesta; ah! ja 's comensa á sentir l' oloreta: veyám: Noya, quants cistells ne donas per un quarto?—Un y plé. Pari.—Atúrat, no aboquis, qu' ets decidida! que 't pensas que son cabassos las mevas mans?—Tú, noy, com te dius?—Bé; Francisquet; té que ta mare m' ha dit qu' en comprés dos quartos; treu lo mocador.—Vinga la gorra donchs: hont vas pel mon sense mocador?...

—Trinch, catrinch! Horxata... ay ¡que frescura! —Vingue che, que no rife avuy, Xuferol...—Tu, barrango, qui 't fa pendre gelat ab aquesta suor? En venint ta mare se li explica.—Déxelo estar vosté.—¿Y vosté qué sab, Tia Tonta?—Qué té que ferli mal; si aixó es millor y més regalat que una medicina! Y tothom crida, tothom se belluga; ab una fresqueta y un oretj que corra, que sembla que al cap de vall del carrer hi hage algú que ab un bon vano 'ns venti. Y mentres tant se va omplir de gent; ja pasan los currutacos...—Ay com se tapa la cara aquella noya! li deuen aver dit algun requiebro molt enamorat.—Aquells, ma, com descambian ab las fadrinas: quina pressa!—Voleu que vos hi digui lo que hi sápigam?—Sí, sí, que ho digui 'l senyor Ponet.—Donchs allá vá: per primer envit, totes sou macas.—Que no, oy que no!—Veuen com lo senyor Ponet nos dona la rahó?—Xist, deixeu-me dir. La una perque es rossa y no n' hi han gayres; l' altra perque sempre está rojeta; aquella perque es bufona, aquell' altra... viscan las morenetas ayrosas! perque ho es, y perque li escau, y totes, totes son més macas que las pessetas: ¿Es aqueix lo compte?—Ben dit, senyor Ponet, diuen los joves. Y las nenas totes m' amenassan ab lo vano.—Y ara va la bona, prossegueixo jo: escolten: Si tinguéis vint anys y no fos casat! Ay! enteniment, no 'm desamparis! perque me las enduya totes á Moreria.—Jesús, Maria, Joseph!... Senyora Layeta! ¿qué no sen lo que diu lo seu marit?—Deixeu-la estar á la mestressa; ja ho ha sentit, sinó que fa com aquell.—Ay Senyor, quin home més boig!—Fuig... d' aquí.

—Ca, no es gelosa; si tot lo que vos dich ja fa més de cinquanta anys que ella ho ha sentit; ¿no es veritat pubilla?—Está quiet: Y ara!... que va de bó?...—Peró ja 'ns havem tornat de vellut, no t' hi encaparras.—Ep, tú, pampana, molt mirar y poch tocar.—¿Sí, maco? Vés, vina que 't regalaré un barganci perque t' entretingas? Noya, porta 'l cerca-pous, que 'l penjarém al coll del nen.—¿Ay Senyor! Mireume al ganapia!—Ves, balla una estona que potser me farás riure.—Vaja, entesos.—Ves, ves per avall, poca solta.—Ja están fetas las caritats.—Ansia, panarra; ves, netejat la llengua que tens un enfit de mala criansa; ves, sigas bon minyó que ho necessitas.

Ja se sentan las timbalas: trampas tot son trampas; ara 'ls gegants ja son aquí. Y la canalla s' enfila als tanlons y allarga 'l coll guaytantlos venir, tot ficant la ma en lo mocador plé de gineses. Los balcones se cobreixen desseguida ab cobrellite de domás carmesí, vert, groch y altres més modestos, d' indiana ab flors molt grossas. Quina colorayna! quin moviment, quina bellugadissa per tot arreu! Abaixa las gents s' empenyan; per dalt en los balcones ja no hi caben; la ginesta cau de dalt y desde baix es tirada cap amunt semblant com que ploque al dret y al invrés una pluja d'

or que fassi olor. Quina hermosura! lo cel blau y llis; en los balcones boleyan los domassos ab sos múltiples colors; las noyas ab vestits clars y alegres; ab sos ulls brillants y sas galdas rosadas, y á terra encatífat de ginesta, que estich per dir que en cap lloch del mon s' hi trovan juntas en una festa de Córpus, tanta hermosura, tantas flors, ni tanta varietat.

Y van pasant las creus y 'ls gonfanons de las parroquias; la professó segueix ordenada ab los gremis, corporacions, militars, cavallers, bisbe, canonges, etc., etc.; ja se sent la marxa real solemne, majestuosa; un núvol de encens s' escampa devant lo tálam que ja s' acosta. De genolls tothom! NOSTR' AMO. Y las músicas tocan y las cornetas y 'ls timbals; l' espay s' ompla de místichs perfums, los caps s' abaixan humiliats, las mans copejan los pits, y la custodia passa, rica, enlluhernadora ab tant d' or y perlas y brillants, y 'l SANTÍSSIM rodejat d' una aureola celestial es saludat ab un chor de pregarias!

Després venen las empentas; lo piquet de cavalleria no cap en lo carrer, los cavalls tot just poden passar. Las noyas xisclan al véurels tant aprop; un soldat, acotanse y mirant ab malicia diu á la més maca: «No hay cuidao, Reina! que mi caballo tiene mucha formalia, y conoce á las niñas bonitas. ¿S' entera osté, serafín? Bendito sea su pare, y su mare, y su pairino,...» y, s' envá, que ja ha tombat la cantonada, qu' encara li beneheix los germanets y 'l resto de la parentela.

VII

Y com ja 'ns trovem al bó de l' estiu, que n' es de bonich nostre carrer!... Las finestras adornadas ab los testets plens de clavellinas, alfábregas y pensamenteras; per entre 'ls ferros d' algún balcó surten ó las blanquetas flors del morritort ó las matisadas campanetas ab sos delicats tronquets caragolats. Las cortinas blancas y blavas onejan per tot arreu; algun canari refila sa passada termenantla ab una carretilla de xiux xiux que n' hi ha per totes las orellas del barri y encara 'n sobran. Jo trech lo meu passarelle de cant suau y la pintada cadenera que té set blanchs, penjo las gabias á la paret del davant de casa y desde ma botiga ascolto sos cants finíssims que pera mí venen á esser com una ópera, pero una ópera de pobre.

A l' hora baixa, surten los vehins dels pisos á pendre la fresca, y 'ls de las botigas, posats en mànega de camisa, trayem cadiras á fora la porta y fem tertulia, tot cremant lo cigarret y enrahonant fias á l' hora de anar á retiro.

Per sant Joan ó sant Jaume, no hi ha mes, se té de fer sortija. Ja dias avans venen los noys dihentme: Senyor Ponet, qué no farém sortija?—Y donchs? Ara mes que may; si diu qu' anirém tant be!—Vaja, ja la tenim armada; la botiga de casa es lo punt de reunió de tota la quitxalla quan tornan d' estudi; y 's fan cadenas, llargandaixos, bombas, salomons, tot ab papers de colors; y l' un crida per assó, l' altre disputa per no res; aquell se crema perque 'l motejan; lo d' ensá fa 'l bot perque no li deixan ser; un altre, fent lo rebech, llenza la gorra y no vol serhi més perque no 'l deixan ajudar; y tots cridan ó riuen, s' inquietan, renyeixen y desenaixan ab los dits xichs, ó 's pegan cops á l' esquina fent quart regular, y fan una tabola, un soroll de crits y riallas, que la botiga de casa ve á semblar lo sarau de la Patcada.

La mestressa que, apesar dels seus anys, es molt viva de geni, surt tota enfadada y 'ls renya perque no li deixan sentir l' hora qu' es per tirar la col á l' olla y, encarantse ab mí 'm diu:—¿Y tú de que hi serveixes aquí? no 'ls sabs fer tenir quietut?—Be, dona, li faig jo; ara mateix 'ls anava á cridar; no t' hi enfondes, pero si tu ja 'ls reptas.. tan se val!—¿Y qué no veus quina botiga posan? Ey, tu, baixa de la cadira! Poseu aixó en son lloch.—Ves, ves, no t' amohines, tot s' endressará.—Mare de Deu quin home! Ets més criatura tú que no pas ells. Una botiga com un cop de puny, y sempre la tenim plena de canalla, que ara mateix sembla una borderia.—Be, dona, li dich jo tot amoixantla, no t' atabales, deixa fer, aixó es un cop l' any.

Y lo dia de la sortija, de casa surt lo cubell y l' aygua pera omplir-lo; ab un mullader que fan... que la mestressa, quan ja está prou cansada de passar la bayeta per las rajolas, se fica á la cunya, surt ab la escombra y empayta á tot bitxo, y á mí no sé quin sant del cel me guarda que no 'm fassa correr com als demés. Pero jo li faig entendre que, posats al compromís, lo tenim que seguir. Y vé la sort de la paella y de l' olla y lo plat plé de cendra, y 'ls sachs, y tot surt de casa, tot ho proporciona ella, reganyant y havéntselas ab mí. Per aquest motiu, mon carrer no pert may la seva alegría, y, quan no hi ha sortija, hi tenim fira, y may no hi manca algun bateig ab sarau, é hi tenim també senyors que fan caritat tots los dissaptes, y en un pis hi ensejan coros, y no 'ns falta la llista de la rifa del Empedrats á la porta de casa don Manel, que es regidor, y, com hi ha

en lo barri Doloras, Antonias, Carmes y Josephs, Paus, Peres y Marianos, etc., vol dir que tot sovint tenim la copla d' en Pallofa (1) que ve á dornarnos los bons dias á só de guitarra y violí, y 's vehuen passar minyonas ab plats de matons de monja, y aprenents ab plats de crema, ó tortells ó confituras, que encara que un no 'n taste, ja s' hi entreté la vista y fa desitjar que nostre sant s' acoste per satisfere lo paladar. Y vaja, ja ho tinch dit: es lo millor carrer del mapa, tant per las diversions, com per la gent de bé, y 'm sabria greu que 'm desenganyessen, perque li tinch lley y 'm sembla més bonich ab sas casas vellas que d' altres que las tenen estucadas.

VIII

Benehit sia lo meu carrer! D' aquells temps de ma joventut ja poch vehins hi restan; jo hi he vist succehirse duas generacions. Alabat sia Deu que tanta mercé 'ns fá. Ara ja no hi trovo pler com algun dia! tots los meus companys son morts; aquells vehins de tanta broma, van perdent cada dia l' humor. Mes jo l' estimo aquest bossí de carrer, per estret que sia, ab sas casas y sas llargas canals que d' una banda á l' altre sembla que 's toquen, com á bons amichs que s' allarguen festosament las mans! Jo l' estimo; aquí han nascut los fills del meu cor! d' aquí sortiren aquellas prendas qu' encara adoro: mon germá gran y lo més petit: l' Andreuet, que, vell con só, encara 'l crido en somnis y ell, pobret, baixa del cel per' aconsolar-me y 'm torna los petons ab que l' afalago y fuig cap al cel á pregar per nosaltres. Y aquell fillet meu, hermós com los ángels, que Deu nos lo prengué enamorat de sa gentilisa!... Finalment, aquí mos cabells s' han tornat blanchs; aquí en est carrer, entre penas y goigs, he guanyat lo bossí de pá, gustosíssim y modest, que 'm procura una vellesa tranquila perque també tingué una joventut honrada; perque só estimat de tothom y no he volgut mal á ningú; y ELL vulla, quan sia servit cridar-me, que aquí acluque 'ls ulls, y al llensar lo darrer sospir, pugá pujar al cel, al sortir per sempre de mon carrer.

NO SEGUIU LO MEU EXEMPLE

La mare, que sia al Cel, sempre m' estava cridant: —Ves, fill meu, ves al taller, que d' aqueix modo, la fam com enemich victorios no pugui entrá en nostres llars. Pero jo, que ni la sombra may puch veure del treball, li contestava fent mofa: —Ja treballaré demá.— L'endemá, ja vé á avisarme á las cinch ben puntual, y ab carinyosas paraulas, procura ferme llevar tot dihentme: Corra, corra, vesten depressa al treball, que jo, me 'n vaig desseguida á ferte un bon esmorsar perque 't trobis ab mes forsas y fasses un bon jornal.— Y jo, llavors, ple de furia —¿Qui tal orde os ha donat?— li deya fentli amenassas perque veniu á cridá 'm? sortiu d' aquí, tot fent multes, abans no 'm posi enfadat. Del taller, no vull me n' parlin, que jo, aborresch lo treball! La pobra, plorosa y trista, marxava tot murmurant. Veyent sos plors, jo li deya: —Ja hi anire, Mare, al treball no 'n passen ja cap cuydado que no hi mancaré demá. Y axí passaren los dias, lo demá no arriant may cada dia mes galvana; cada dia passejant. Recullint la pobra mare, almoynas per lo veynat, passavam la nostra vida jo, tranquil... ella, plorant, fins que al últim tan martiri no poguent mes soportar, la infeliz ab tantas penas, cap al Cel se 'n va pujar!

Trist de mi, desde llavoras la desditxa no vol pas apartars' de ma presencia ni donarme cap descans, y si jo tant aborria lo pensament del treball, si la meva pobre mare que á disgustos vaig matar, pati fam y la miseria qu' en lo mon s' ha vist mes gran, ara jó m' arrepenesch, ara voldria tornar

(1) Un dels cegos que passa per las casas á dar los bons dias.

als temps de ma juvenesa
per guanyarme un mos de pá,
mes ¡ay! qu' una veu terrible
sento que 'm diu: ¡Has fet tart!

En efecte. Jo ara 'm trobo
vivint de la caritat
y qual fulla seca 'm portan
de la vida 'l temporals.
No seguiu lo meu exemple
¡oh joves que aneu pujant!
Respeteu als vostres pares
y estimeu sempre al treball.

ANGEL SERRONI (A) TEBOLL

LO COTXER DELS MORTS

(Acabament).

Lo company hipòcrita feya escarafalls d'aquestas y altres burles, que 'l cruel d'en Pere boig dirigia al cos inanimat del Erasme; y en aquest l'ira de la dignitat ofesa se torná remordiment: ell era bo, caritatiu, incapás de fer mal á ningú, mes la poca educació que havia rebut, lo costum de veure morts y 'l desig de ser graciós, l'havíen portat á fer gala de bromejar á costa dels que deixavan de viure, fundantse en que tothom s'ha de morir, y afegint escèpticament que «un cop mort, ni vinya ni hort.» Pero ¡com se 'n penedia d'haver-se rigut may de d'un pas tant trist y que sols deu imposar respecte per la memoria del que se 'n va y per consideració al sentiment d'aquells á qui deixa!

Llavors li venían á la imaginació totas las cosas que havia dit en menyspreu ó en escarns dels difunts, las suposions cómicas infundadas que havia fet d'ells y 'ls noms que 'ls treya; trobava que pitjor se li feya á n'ell, y apesar de son desconsol, creya tenirho ben merescut, mes no s'hi podia resignar; y quan entre totas las consideracions s'hi barrejava 'l recort de sa muller y 'l imatge dels fills, lo cort se li partia y ab una fe que dels anys no havia sentit, dirigia al Cel fervorosas deprecacions.

—Senyor Déu meu! dolcísim Jesús! Vos que patireu tant per mí, accepteu mes sofriments en satisfacció de mas culpas! Mes deslliureume d'aquest crudel pas, no per mí, que no hu meresch, sino per aquells pobrets angels que deixo desamparats... ¡Senyor! Misericordi! Vos ho demano per los dolors de vostra Santíssima Mare!

La fe en l'oració á voltas l'aconortava un xich; entre axó y estonas d'insensibilitat complerta, tingué algun descans; mes ell va darse compte de quant lo vestiren, conegué quant lo ficavan dins del bagul y sentí 'l traqueteix del cotxe que se 'l en duya á la posada dels morts. En tant dolorosa situació invocava lo suprem consol de la fe; mes contra sa voluntat ja l'abandonava l'esperansa, quan al ser al portal nou sentí la veu d'eu Llorenç, aquell geperut tant aixerit, que li cridava alegrement:

—Hola! company, Déu te do molts anys d'avantatge. Tu 'm volías dur en la teva carrosa, y sembla que m'has passat al davant. T'he ben trompat!

Axó va ser un altre clau per ell, puig li recordá las conversas lleugeras que havia tingut ab aquell home y, al mateix temps, lo prop que ja es trobava del cementiri. Invocá novament l'ajuda celestial, y ab mes forsa encara quan sentí que 'l baixavan del cotxe y el portaven en bayart; mes quant pel soroll comprengué que ja obrían lo ninxo, apesar de la esglayadora perspectiva de viure aparedat, procurá no deixar lo sentiment que l'ajudava y pregá ab mes dalé que may perque Déu obrés un miracle ab ell. Prová de mourers, y el cor l'enganyá, no va poder.

—¿Volen véurel ans de ficarlo á dins?—preguntá l'enterrador.

—Si,—va respondre una veu en la que va coixer á son cunyat—vejam.

Obriren, y un del Hospici feu als demés concurrents:

—Mirin que ha quedat bel! Lo mateix, mateix que si dormís.

—A veure—salta un altre.—En efecte, encara que jo no l'havia conegut may, m'apar que no pot haver fet gran trasmudansa... Mes... feu lo favor, no tapeu encara. Senyors... ó 'ls ulls me fan pampallugas, ó veig moures aquest cos.

Un doll d'immensa alegría ruixá 'l cor del Erasme al sentir tals paraulas, y doná gracias al Cel ab tota la gratitud de la seva ánima. Alló fins lo degué reanimar, perque tots los circumstants cridaren:

—Ah! si que 's mou, si! Erasme! Erasme! no tingas por!...

Llavors ell pogué obrir la boca y deixá escapar com un gemech.

—Un metge, un metge 's necessita—digué 'l fosser.

Lo desconegut que havia fet lo benhaurat descubriment hi va corre. Lo Poble Nou toca al mateix cementiri, y en lo carrer que hi fa ala trobá al facultatiu.

Mentres tant, lo senyor Rector y 'ls dependents de la secretaría, haventne hagut esment, ho deixaren tot per veure al ressucitat, qui per concell del reverent fou conduhit, pel prompte, en aquella dependencia. Allí, part ab la reacció natural y bon xich ab los auxilis de la medecina, se refeu bastant, com que fins enrahoná poch ó molt y va dar las gracias á tots los presents, després d'haverlas dadas al Tot poderós; y, mentres ab totas las precaucions era trasportat en un cotxe gran, un escribent feya creu en una llibreta y 'l Rector escrivia una llarga nota en lo llibre d'entradas.

III

L'Erasme, com se compren y va dir lo metge, havia tingut un atach de catalepsia. ¿Quan será que la ciencia podrá determinar ab exactitut los senyals de la mort? quan veurém á las corporacions que poden y deuen ferho, establir una inspecció facultativa que avans de sepultar un cadavre se cerciore ben bè de que no es un viu? ¿Quants infelissos haurán mort d'asfixia sota terra ó deuen haver finit en contorsions desesperadas entre quatre pots dins d'una sepultura! Déu vulla que no 'ns hi trobém y que may mes s'hi trobe ningú en situació tant espantosa!

Si 'n es ó no prou sap dirho l'Erasme, qu'encara viu y després de sa llarga malaltia estigué molt temps que no 's podia traure de la imaginació la recordansa de las angúnias que passá y 'l temor de que li succehis altre vegada lo mateix. Per evitarho, ha pres un sens fi de precaucions que tothom hauria d'adoptar per sí mateix y pels seus. L'alegría de sa muller fou tan gran que va causarli una malaltia, de la que facilment curá. Quan tots dos estiguéren bons, ell va tornar á son ofici; y un dia qu'estavan sols ell, en Camándolas y en Pere boig, va confondre sa perversitat ab paraulas molt duras, y després recobrá 'l rellotge; mes hagué de rescatarlo d'una tabernera que 'l tenia catiu per duas pessetas.

—Si volgués tirarvos á presidi—los deya després—podria ferho, y ho teniu ben merescut; pero no: qui com jo ha vist los llindars de l'altra vida y per la misericordia de Déu ha escapat de la mort, no pot menys de perdonar. Almenys siau homes de be, y creyeume, no 's burleu may dels morts, perqu'es cosa digna sols de canallas y miserables, y, cregueume ó no 'm creguéu, lo Cel á mí me n'ha castigat.—

No sé l'efecte que produhí 'l sermó en aquells dos minyons; en quant al Erasme, puch dir que, si avans era un home de tracte agradós, ara fins se fa estimar per sa bondat y son judici madur. Llegir ó sentir burles de cosas santas ó respectables lo posa trist y li causa indignació, y cada vegada que li pujan un difunt al cotxe, sospira, se trau lo barret y 's veu qu'entre dents resa.

ANTONI CASETA Y VIDAL.

A LA VORA DEL FOCH

A un pobre mestre d'estudi á qui li preguntavan de que vivia, contestá: Si m'preguntessiu de que moro, vos diria que de fam.

Una nit uns lladres forcejavan la porta d'un establiment. Dormían dintre dos mossos y al sentir soroll va cridarlos un d'ells. Torneu mes tart qu'encara no dormim.

Un mal pintor que may havia pogut vendre un quadro, va determinar ferse metje y anarsen á un altre terra. Passant per allí un que 'l conexia va dirli com era que s'havia de pintor tornat metje. Respongué: He buscat un ofici que 'ls bunyols que fassi 'ls colgui la terra.

Un pobre Llatzer que per res enviava á buscar lo metje, lo va enviar á buscar una vegada per que li semblava que lo pols l'hi anava molt apoch apoch. No sería estrany va dir lo doctor, com que va sobre burro.

Un pobre home que li habían clavat una pedrada á l'ull, tot affigit va preguntar á n'el cirugia que 'l curava si l'perdria.—No s'espanti, li va respondre, que ja li posaré dins una capseta ben endressat.

A una senyora molt xarraira que li queyan las dents, li va dir lo metje aquí consultava, quelí queyan per las cossas que 'ls donava ab la llengua.

Deya un que la dona s'havía d'escullir ab las orelles, no ab los ulls.

Un diputat radical interromp á un altre d'oposició mentres fa un discurs molt florejat.

—Dexes de palla y vage al grá.
—Tot li es prou necessari.

Un advocat se presenta devant del tribunal com testimoni.

Lo president li diu paternalment:
—Fassi 'l favor d'olvidar la seva profesíó y digui 'ns la veritat.

—Quantes dents y caxals tenen los homes? Preguntá un profesor á un dexeple.
—Tota la boca plena.

TRENCA-CLOSCAS

Fuga de vocals

.b L. C.mp.n., L. .sq..ll.,
.l D.l.v. y L. T.m.s.,
v. t.t.j.st.p.r.lf.mbr.r
l'.st.bl.d.l.r.ch.d.c.s.

S. C. Y S.

Geroglífich

Barcelona

B B O O

Badalona

UN BURINOT.

Targeta

Formar ab aquestas lletas lo nom de dugues poblacions catalanas.

UN MANRESÀ.

Xarada

Si be miras ma primera
veurás una part del cos.
Tres prima es una ciutat
de las que tenen mes nom.
En alguna hu dos s'amagan
los conills á dintre 'l bosch;
y una ciutat catalana,
bastant grandeta, es lo TOT.

XIRIBIRIBICH.

Soluciones als trenca-closcas del número passat

A l'xarada: Ca-ta-ri-na.

A l'geroglífich numérich: Diable.

A la targeta: Castelló de Ampurias.

A l'geroglífich comprimit: Despres del treball vé 'l descans

A l'rombo:

C
S A L
C A R A M
S A L O M O N
C A R O L I N A S
L A M I N A S
M O N A S
N A S
S

CORRESPONDENCIA

Rip-Rap: Arreglat, anirán los epigramas.—A. T. A.: Molt be. Lo sonet per modestia 'l dexarém correr.—J. Carreras, Mistaire, Un cubano: Be.—Puig de Frages: No va.—Katou: molt be, envihí sovín.—Yanke del Born: Be, fa per casa.—Muxoni: Lo que 'ns conta 'ns sembla que son garrofas; envihilas á n'en Roca y Ruch que li agradan molt.—Un vigatá: Los castellans se cremarian, envihí cosas menos fortas.—Peix-passat: Aprofitarém molta cosa.—Mestre Titas: La seva carta sembla las que escriuhen los ruchs-ab-ronsals de la Camama.—Un tarragoní: Gracias per sos elogis y per las suscripcions, fassi propaganda per nostre setmanari que molt li agrahirém.—Un castellano: Que es parent de 'n Borrero? Noy que está cremat! Prengui un xich de tila que axó 'l calmará.—J. Casany: No va.—Un Olotí: No va res.